

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 6: Από την αρχή μέχρι το τέλος του κόσμου (4 δίωρα)

II. Η πορεία προς τα έσχατα μέσα από εικόνες και παραβολές

i. Ο κόσμος και η ιστορία οδεύει προς ένα τέλος (Εσχατα)

ii. Η προσδοκία της Δευτέρας Παρουσίας:

«²¹Ο χαιρετισμός αυτός γράφεται από μένα τον Παύλο με το ίδιο μου το χέρι. ²²Όποιος δεν αγαπάει τον Κύριο Ιησού Χριστό ας είναι χωρισμένος από το σώμα της εκκλησίας. Μαράν αθά –ο Κύριος έρχεται!» Α΄ Κορ. 16,21-22 (<http://el.bibles.org/ell-TGVD/1Cor/16>)

«²⁰Αυτός που τα επιβεβαιώνει όλα αυτά λέει: «Ναι, έρχομαι σύντομα».

«Αμήν· ναι, έλα, Κύριε Ιησού». Αποκ. 22,20 (<http://el.bibles.org/ell-TGVD/Rev/22>)

- Ανάσταση νεκρών: «Έσχατος εχθρός καταργείται ο θάνατος» (Α Κορ 15, 26) και

ΚΑΝΩΝ

Ποίημα Κασσιανῆς μοναχῆς,
Μάρκου ἐπισκόπου Ἰδροῦντος,
καὶ Κοσμᾶ μοναχοῦ.

Ἦδὴ α΄. Ἦχος πλ. β΄. Ὁ Εἰρμός.

Κύματι θαλάσσης, τὸν κρύψαντα
πάλαι, διώκτην τύραννον, ὑπὸ
γῆς ἔκρυσαν, τῶν σεσωσμένων
οἱ Παῖδες· ἀλλ' ἡμεῖς ὡς αἱ
Νεάνιδες, τῷ Κυρίῳ ἄσωμεν.
Ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Κύριε Θεέ μου, ἐξόδιον ὕμνον,
καὶ ἐπιτάφιον, ὠδήν σοι ἄσομαι,
τῷ τῇ ταφῇ σου ζωῆς μοι, τὰς
εἰσόδους διανοίξαντι, καὶ
θανάτῳ θάνατον, καὶ Ἄδην
θανατώσαντι.

....

Ἴνα σου τῆς δόξης, τὰ πάντα
πληρώσης, καταπεφοίτηκας, ἐν
κατωτάτοις τῆς γῆς· ἀπὸ γὰρ σοῦ
οὐκ ἐκρύβη, ἡ ὑπόστασίς μου ἢ
ἐν Ἀδάμ, καὶ ταφείς φθαρέντα
με, καινοποιεῖς Φιλάνθρωπε.

Ἦδὴ γ΄. Ὁ Εἰρμός.

Σὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων, κρεμάσαντα
πᾶσαν τὴν γῆν ἀσκέτως, ἢ κτίσις
κατιδοῦσα, ἐν τῷ Κρανίῳ
κρεμάμενον, θάμβει πολλῶ
συνείχετο· Οὐκ ἔστιν ἅγιος, πλήν
σου Κύριε, κραυγάζουσα.

...

Ἦπλωσας τὰς παλάμας, καὶ
ἦνωσας τὰ τὸ πρὶν διεστῶτα,
καταστολῇ δὲ Σῶτερ, τῇ ἐν
σινδόνι καὶ μνήματι,
πεπεδημένους ἔλυσας· Οὐκ ἔστιν

ΚΑΝΩΝ

Ποίημα Κασσιανῆς μοναχῆς, Μάρκου
ἐπισκόπου Ἰδροῦντος, καὶ Κοσμᾶ μοναχοῦ.

Ἦδὴ α΄. Ἦχος πλ. β΄. Ὁ Εἰρμός.

Ἐκεῖνον, ποῦ στὸν παλιὸ καιρὸ ἔκρυσε
(καταπόντισε) τὸ διώκτη τύραννο (τὸν Φαραῶ
τῆς Αἰγύπτου) στὸ κύμα τῆς θάλασσας
(Ἐρυθρᾶς), τὰ παιδιὰ αὐτῶν ποῦ σώθηκαν τότε
τὸν ἔκρυσαν κάτω ἀπὸ τὴ γῆ (στὸν τάφο)· ἐμεῖς
ὅμως, σὰν τὶς νεάνιδες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἄς
ψάλουμε στὸν Κύριο, γιατί με τὸ θαῦμα του
ὑπερβολικὰ δοξάστηκε.

Κύριε Θεέ μου, θὰ τραγουδήσω ὕμνον ἐξόδιο
(κατὰ τὴν ἐκφορά σου) καὶ ὠδήν ἐπιτάφια σ'
ἐσένα, ποῦ με τὴν ταφή σου ἄνοιξες γιὰ μένα
τὶς εἰσόδους τῆς ἀθάνατης ζωῆς, καὶ με τὸ
θάνατό σου θανάτωσες τὸ θάνατο καὶ τὸν ἄδη.

...

Γιὰ νὰ γεμίσεις τὰ πάντα με τὴ δόξα σου,
κατέβηκες Κύριε, στὰ κατώτατα μέρη τῆς γῆς
(στὸν τάφο καὶ στὸν ἄδη)· διότι ἀπὸ σένα δὲν
κρύφτηκε ἡ ὑπαρξή μου, ποῦ ἔχω ἀπὸ τὸν
Ἀδάμ· ταφείς δέ, κάνεις καινούργιο ἐμένα, ποῦ
παραδόθηκα στὴ φθορά, φιλάνθρωπε.

Ἦδὴ γ΄. Ὁ Εἰρμός.

Ἐσένα, Κύριε, ποῦ κρέμασες τὴ γῆ πάνω στὰ
ὑδάτα χωρὶς ὑποστήριγμα, ἀφοῦ σὲ εἶδε ἢ
κτίση νὰ κρέμεσαι στὸν τόπο τοῦ Κρανίου,
κατεχόταν ἀπὸ μεγάλη κατάπληξη,
κραυγάζουσα· δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος, ἐκτὸς
ἀπὸ ἐσένα, Κύριε.

...

Ἦπλωσες τὶς παλάμες (ἐπάνω στὸ σταυρὸ) καὶ
ἔνωσες ἐκεῖνα, ποῦ πρῶτα ἦσαν διαχωρισμένα·
με τὴ στολή δὲ τῆς ταφῆς σου καὶ τὴν
κατάθεσή σου στὸ μνήμα ἐλευθέρωσες τοὺς
φυλακισμένους (στὸν ἄδη), ποῦ κραύγαζαν·

ἅγιος, πλήν σου Κύριε,
κραυγάζοντας.

Μνήματι καὶ σφραγῖσιν, Ἀχώρητε
συνεσχέθης βουλήσει· καὶ γὰρ
τὴν δύναμίν σου, ταῖς ἐνεργείαις
ἐγνώρισας, θεουργικῶς τοῖς
μέλπουσιν· Οὐκ ἔστιν ἅγιος, πλήν
σου Κύριε φιλάνθρωπε.

ᾠδὴ ε΄. Ὁ Εἰρμός.

...

Νεοποιεῖς τοὺς γηγενεῖς, ὁ
πλαστοουργὸς χοϊκὸς χρηματίσας,
καὶ σινδῶν καὶ τάφος
ὑπεμφαίνουσι, τὸ συνόν σοι
Λόγε μυστήριον· ὁ εὐσχήμων γὰρ
βουλευτῆς, τὴν τοῦ σὲ φύσαντος
βουλήν σχηματίζει, ἐν σοὶ
μεγαλοπρεπῶς καινοποιοῦντός
με.

Διὰ θανάτου τὸ θνητόν, διὰ
ταφῆς τὸ φθαρτὸν μεταβάλλεις·
ἀφθαρτίζεις γὰρ θεοπρεπέστατα,
ἀπαθανατίζων τὸ πρόσλημμα· ἡ
γὰρ σὰρξ σου διαφθορὰν οὐκ
εἶδε Δέσποτα, οὐδὲ ἡ ψυχὴ σου
εἰς Ἄδου, ξενοπρεπῶς
ἐγκατατέλειπται.

...

ᾠδὴ ζ΄. Ὁ Εἰρμός.

Ἄφραστον θαῦμα! ὁ ἐν καμίνῳ
ῥυσάμενος, τοὺς ὀσίους Παῖδας
ἐκ φλογός, ἐν τάφῳ νεκρός,
ἄπνους κατατίθεται, εἰς
σωτηριάν ἡμῶν τῶν
μελωδούντων· Λυτρωτά, ὁ Θεὸς
εὐλογητὸς εἶ.

...

ᾠδὴ η΄. Ὁ Εἰρμός.

δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος ἐκτὸς ἀπὸ σένα,
Κύριε.

Κύριε, ἐσὺ ποὺ ὡς Θεὸς εἶσαι ἀχώρητος,
κρατήθηκες μετὰ τὴν θέλησίν σου σὲ μνήμα καὶ
σφραγίστηκες μετὰ σφραγίδες. Τὴν δύναμήν σου
δέ, ποὺ ἐκδήλωσες μετὰ τὴν θεουργικὴν σου
ἐνέργειαν, τὴν ἔκανες γνωστὴν σὺ αὐτοῦς ποὺ
ψάλλουν· δὲν ὑπάρχει ἄλλος ἅγιος ἐκτὸς ἀπὸ
σένα, Κύριε.

ᾠδὴ ε΄. Ὁ Εἰρμός.

...

Κάνεις καινούργιους, Πλαστοουργέ μου, τοὺς
ἀνθρώπους ποὺ πλάστηκαν ἀπὸ τὴν γῆν, μετὰ τὸ νὰ
γίνεις κι ἐσὺ ἄνθρωπος χοϊκὸς (ἀπὸ τὸ χῶμα).
Τὸ καινούργιο δὲ σεντόνι καὶ ὁ τάφος
δηλώνουν, Λόγε, τὸ μυστήριον ποὺ ὑπάρχει
μέσα σου· διότι ὁ Ἰωσήφ, ὁ εὐσχήμων
βουλευτῆς (μέλος τοῦ ἰουδαϊκοῦ Συνεδρίου) μετὰ
τὴν ἐνέργειάν του (νὰ σὲ τυλίξει σὲ σεντόνι καὶ
νὰ σὲ ἐνταφιάσει) πραγματοποιεῖ τὴν βουλήν τοῦ
Πατρὸς ποὺ σὲ γέννησε, ὁ ὅποιος διὰ τοῦ
ἔργου σου μετὰ κάνει μεγαλόπρεπα καινούργιο.

Διὰ τοῦ θανάτου σου, Κύριε, καταργεῖς τὸ
θνητὸ καὶ διὰ τῆς ταφῆς σου μεταβάλλεις τὸ
φθαρτὸ τῆς ἀνθρώπινης φύσεως· διότι
ἀφθαρτίζεις κατὰ τρόπο ἀρμόζοντα στὸ Θεό,
καὶ κάνεις ἀθάνατο τὸ πρόσλημμα (τὴν
ἀνθρώπινη φύση ποὺ προσέλαβες)· ἔτσι ἡ
σὰρκα (τὸ σῶμα σου) δὲν γνώρισε διαφθορὰν
στὸν τάφο, Δέσποτα, οὔτε ἡ ψυχὴ σου
ἐγκαταλείφθηκε σὰν ξένη στὸν ἄδη.

...

ᾠδὴ ζ΄. Ὁ Εἰρμός.

Τὸ θαῦμα εἶναι ἀνέκφραστο! Ἐκεῖνος ποὺ στὸ
καμίνι (τῆς Βαβυλώνας) ἔσωσε τοὺς ὀσίους
παῖδες ἀπὸ τὴν φλόγα, τώρα τοποθετεῖται στὸν
τάφο νεκρὸς χωρὶς πνοὴν γιὰ νὰ σώσει ἐμᾶς,
ποὺ μελωδικὰ τραγουδοῦμε· Θεὲ Λυτρωτή,
εἶσαι εὐλογημένος.

...

ᾠδὴ η΄. Ὁ Εἰρμός.

...

Ἦ τῶν θαυμάτων τῶν καινῶν! ὦ ἀγαθότητος! ὦ ἀφράστου ἀνοχῆς! ἐκὼν γὰρ ὑπὸ γῆς σφραγίζεται, ὁ ἐν ὑψίστοις οἰκῶν, καὶ πλάνος Θεὸς συκοφαντεῖται· ὃν Παῖδες εὐλογεῖτε, Ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε, λαὸς ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἦ δὴ θ'· Ὁ Εἰρμός.

...

Ἀγαλλιάσθω ἢ κτίσις· εὐφραινέσθωσαν πάντες οἱ γηγενεῖς· ὁ γὰρ ἐχθρὸς ἐσκύλευται Ἄδης· μετὰ μύρων Γυναῖκες προσυπαντάτωσαν· τὸν Ἀδὰμ σὺν τῇ Εὐᾶ, λυτροῦμαι παγγενῆ· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξαναστήσομαι.

...

Ἦ πόσο καινούργια καὶ παράδοξα θαύματα! Ἦ πόσο μεγάλη ἀγαθότητα! Πόσο ἄφραστη ἀνοχή! Γιατὶ αὐτὸς ποὺ κατοικεῖ στὰ ὑψηλὰ (στὸν οὐρανὸ), μὲ τὴ θέλησή του θάβεται καὶ σφραγίζεται μὲ σφραγίδες, συκοφαντούμενος σὰν λαοπλάνος Θεός! Αὐτὸν τὰ παιδιὰ νὰ εὐλογοῦν, οἱ ἱερεῖς ν' ἀνυμνοῦν καὶ ὁ λαὸς νὰ ὑπερδοξάζει σὲ ὅλους τοὺς αἰῶνες.

Ἦ δὴ θ'· Ὁ Εἰρμός.

...

Καὶ νῦν.

Ἦς νιώσει ἀγαλλίαση ἢ κτίση, ἃς εὐφρανθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς· διότι ὁ ἐχθρὸς ἄδης ἔχει κατὰ κράτος ἠττηθεῖ καὶ ἀπογυμνωθεῖ ἀπὸ τὴ δύναμή του. Ἦς ἐτοιμάσουν οἱ εὐσεβεῖς γυναῖκες τὰ μύρα τους καὶ ἃς ἔλθουν στὸν τάφο νὰ μὲ προῦπαντήσουν. Τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐᾶ, μαζὶ μὲ τὸ καταγόμενο ἐξ αὐτῶν γένος, λυτρῶνω (ἐκ τοῦ θανάτου) καὶ τὴν τρίτῃ ἡμέρᾳ (ἀπὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου) θ' ἀναστηθῶ ἐκ τῶν νεκρῶν.

• Τελικὴ κρίση:

Πὼς θα κριθεῖ ὁ κόσμος

³¹«Ὅταν θα ἐρθεῖ ὁ Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου με ὅλη του τὴ μεγαλοπρέπεια καὶ θα τον συνοδεύουν ὅλοι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, θα καθίσει στο βασιλικὸ θρόνο του. ³²Τότε θα συναχθοῦν μπροστὰ του ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ θα τους ξεχωρίσει ὅπως ξεχωρίζει ὁ βοσκὸς τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ κατσίκια. ³³Τὰ πρόβατα θα τα τοποθετήσῃ στα δεξιὰ του καὶ τὰ κατσίκια στ' αριστερὰ του. ³⁴Θα πει τότε ὁ βασιλιάς σ' αὐτοὺς που βρίσκονται δεξιὰ του: «ελάτε, οἱ ευλογημένοι ἀπ' τὸν Πατέρα μου, κληρονομήστε τὴ βασιλεία που σας ἔχει ετοιμασθεῖ ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ κόσμου. ³⁵Γιατί, πείνασα καὶ μου δώσατε νὰ φάω, δίψασα καὶ μου δώσατε νὰ πιω, ἦμουν ξένος καὶ με περιμαζέψατε, ³⁶γυμνός καὶ με ντύσατε, ἀρρωστος καὶ μ' ἐπισκεφθήκατε, φυλακισμένος κι ἦρθατε νὰ με δεῖτε». ³⁷Τότε θα του ἀπαντήσουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ: «Κύριε, πότε σε εἶδαμε νὰ πεινάς καὶ σε θρέψαμε ἢ νὰ διψάς καὶ σου δώσαμε νὰ πιεις; ³⁸Πότε σε εἶδαμε ξένον καὶ σε περιμαζέψαμε ἢ γυμνόν καὶ σε ντύσαμε; ³⁹Πότε σε εἶδαμε ἀρρωστον ἢ φυλακισμένον κι ἦρθαμε νὰ σε ἐπισκεφθοῦμε;» ⁴⁰Τότε θα τους ἀπαντήσῃ ὁ βασιλιάς: «σας βεβαιώνω πως ἀφοῦ τα κάνατε αὐτὰ γιὰ ἓνα ἀπὸ τοὺς ἀσημους ἀδερφοὺς μου, τα κάνατε γιὰ μένα».

⁴¹»Ὕστερα θα πει καὶ σ' αὐτοὺς που βρίσκονται αριστερὰ του: «φύγετε ἀπὸ μπροστὰ μου, καταραμένοι· πηγαίνετε στὴν αἰώνια φωτιά, που ἔχει ετοιμασθεῖ γιὰ

το διάβολο και τους δικούς του. ⁴²Γιατί, πείνασα και δε μου δώσατε να φάω, δίψασα και δε μου δώσατε να πιω, ⁴³ήμουν ξένος και δε με περιμαζέψατε, γυμνός και δε με ντύσατε, άρρωστος και φυλακισμένος και δεν ήρθατε να με δείτε”. ⁴⁴Τότε θα του απαντήσουν κι αυτοί: “Κύριε, πότε σε είδαμε πεινασμένον ή διψασμένον ή ξένον ή γυμνόν ή άρρωστον ή φυλακισμένον και δε σε υπηρετήσαμε;” ⁴⁵Και θα τους απαντήσει: “σας βεβαιώνω πως αφού δεν τα κάνατε αυτά για έναν από αυτούς τους άσημους αδερφούς μου, δεν τα κάνατε ούτε για μένα”. ⁴⁶Αυτοί λοιπόν θα πάνε στην αιώνια τιμωρία, ενώ οι δίκαιοι στην αιώνια ζωή». (Μτ 25, 31-46)

Η τελική κρίση

¹¹Κι είδα ένα λευκό θρόνο κι εκείνον που καθόταν σ' αυτόν. Η γη κι ο ουρανός έφυγαν από μπροστά του κι εξαφανίστηκαν. ¹²Και είδα τους νεκρούς, μεγάλους και μικρούς, να στέκονται μπροστά στο θρόνο. Ανοίχτηκαν βιβλία, κι ύστερα ανοίχτηκε ένα άλλο βιβλίο, το βιβλίο της ζωής. Και κρίθηκαν οι νεκροί ανάλογα με τα έργα τους, που ήταν γραμμένα στα βιβλία. ¹³Η θάλασσα παρέδωσε τους νεκρούς της, και ο θάνατος και ο Άδης παρέδωσαν τους νεκρούς που φύλαγαν. Κι ο καθένας κρίθηκε κατά τα έργα του. ¹⁴Τότε ο θάνατος και ο Άδης ρίχτηκαν στη λίμνη της φωτιάς. Αυτός είναι ο δεύτερος θάνατος, η λίμνη της φωτιάς. ¹⁵Κι όποιος δε βρέθηκε γραμμένος στο βιβλίο της ζωής ρίχτηκε κι αυτός στη λίμνη της φωτιάς. (Απ 20, 11-14)

- **Ο Παράδεισος και η κόλαση: όχι θεϊκή αμοιβή ή τιμωρία, αλλά ατελείωτη ζωή μέσα στην αγκαλιά του Θεού ή απόλυτη άρνηση της μετοχής στη ζωή Του (...διήγηση και αββά Μακαρίου από το Γεροντικόν)**

Ο ΑΒΒΑΣ ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΝΙΟ

ΔΙΗΓΗΘΗΚΕ ο αββάς Μακάριος ότι, περπατώντας κάποτε στην έρημο, βρήκε πεσμένο στο χώμα το κρανίο ενός νεκρού. και καθώς το σκούνησε με το φοινικένιο ραβδί του, άκουσε φωνή άπ' αυτό. το ρώτησε: Ποιος είσαι συ;

Εγώ, αποκρίθηκε το κρανίο, ήμουν αρχιερέας των ειδώλων και των ειδωλολατρών πού έμεναν σ' αυτόν τον τόπο. Κι εσύ είσαι ο πνευματοφόρος Μακάριος. Μάθε λοιπόν ότι οποιαδήποτε ώρα σπλαχνιστείς όσους βρίσκονται στην κόλαση και προσευχηθείς γι' αυτούς, παρηγορούνται λίγο.

Ποία είναι ή παρηγοριά και Ποία ή κόλαση; ρώτησε ο γέροντας.

Όσο απέχει ο ουρανός από τη γη, απάντησε το κρανίο, τόσο είναι το βάθος της φωτιάς πού βρίσκεται από κάτω μας σ' αυτή τη φωτιά είμαστε χωμένοι από τα πόδια μέχρι το κεφάλι μας. Και δεν μπορεί κανείς με το πρόσωπό του ν' αντικρίσει το πρόσωπο του αλλού, γιατί οι ράχες μας είναι κολλημένες μεταξύ τους. Όταν λοιπόν προσεύχεσαι για μας, βλέπει λιγάκι ο ένας το πρόσωπο του αλλού. Αυτή είναι ή παρηγοριά.

Μόλις άκουσε αυτά ο γέροντας, αναστέναξε βαθιά και είπε:

Αλίμονο στη μέρα πού γεννήθηκε ο άνθρωπος ο αμαρτωλός. Καλύτερα θα ήταν να μην είχε γεννηθεί, όπως είπε και για τον 'Ιούδα ο Κύριος (Ματθ. 26:24).

Ύστερα στράφηκε προς το κρανίο: - Υπάρχει άλλο χειρότερο βάσανο; - Κάτω από μας υπάρχει μεγαλύτερη κόλαση. - και ποιοι βρίσκονται εκεί; - Εμείς, είπε το κρανίο, μιας και δεν γνωρίσαμε το Θεό, ελεούμεστε έστω και λίγο. Αυτοί όμως πού γνώρισαν το Θεό και μετά τον αρνήθηκαν και δεν έκαναν το θέλημά Του, αυτοί βρίσκονται κάτω από μας και κολάζονται χειρότερα. Πήρε λοιπόν ο γέροντας το κρανίο, το έχωσε στο χώμα και προχώρησε.

(Γεροντικό)

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός για την Κόλαση

"Και τούτο οφείλουμε να ξέρουμε, ότι ο Θεός δεν τιμωρεί κανένα στο μέλλον, αλλά ο καθένας κάνει τον εαυτό του δεκτικό στη μετοχή του Θεού. Όμως η μετοχή του Θεού είναι τρυφή, ενώ η αμεθεξία Του, κόλαση" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1545D-1548A Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 105).

"... μετά το θάνατο, δεν υπάρχει τροπή μήτε μετάνοια, όχι επειδή ο Θεός δεν δέχεται μετάνοια - ο Ίδιος δεν μπορεί να αρνηθεί τον εαυτό Του ούτε χάνει τη σπλαχνικότητα -, αλλά η ψυχή δεν αλλάζει πια [...] οι άνθρωποι μετά το θάνατο έχουν το άτρεπτο, ώστε από το ένα μέρος οι δίκαιοι ποθώντας το Θεό και έχοντας αυτόν πάντοτε να ευφραίνονται, ενώ οι αμαρτωλοί ποθώντας την αμαρτία και μην έχοντας το υλικό της αμαρτίας ... να κολάζονται χωρίς να έχουν καμιά παρηγοριά. Γιατί τι είναι κόλαση παρά η στέρηση εκείνου που σφοδρά επιθυμεί κανείς; Κατά την αναλογία λοιπόν του πόθου, όσοι ποθούν το Θεό ευφραίνονται και όσοι ποθούν την αμαρτία κολάζονται" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1573AB. Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 145.147).

"Ο Θεός και στο Διάβολο διαρκώς χορηγεί τα αγαθά, αλλά εκείνος δεν θέλει να τα πάρει. Και στην αιωνιότητα ό Θεός παρέχει σ' όλους τα αγαθά γιατί είναι πηγή των αγαθών αναβλύζοντας σ' όλους την αγαθότητα, ενώ ο καθένας καταπώς έκανε δεκτικό τον εαυτό του, μετέχει στο αγαθό [...] εκείνοι που δεν έχουν τις συνηθισμένες ηδονές υποφέρουν αθεράπευτα, χωρίς ο Θεός να έχει κάνει κόλαση, αλλά εμείς επειδή στρώσαμε την κόλαση για τους εαυτούς μας, και άλλωστε μήτε το θάνατο τον έκανε ο Θεός, αλλά εμείς οι ίδιοι τον προξενήσαμε για μας" (Ιω. Δαμασκηνός, 'Κατά Μανιχαίων', PG 94,1569B Μετάφραση: Ν. Ματσούκα, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 139.141).

iii. Η τελική επικράτηση της Βασιλείας του Θεού

- Ζωή γεμάτη χαρά και δημιουργία
- Ο Θεός προσκαλεί όλους τους ανθρώπους στη βασιλεία του (Λκ 14, 16-24)

Η παραβολή του μεγάλου δείπνου

¹⁵Όταν τ' άκουσε αυτά κάποιος από κείνους που έτρωγαν μαζί με τον Ιησού, του είπε: «Μακάριος όποιος πάρει μέρος στο τραπέζι της βασιλείας του Θεού». ¹⁶Κι ο Ιησούς του είπε: «Ένας άνθρωπος ετοίμασε μεγάλο δείπνο και κάλεσε πολλούς. ¹⁷Όταν ήρθε η ώρα του δείπνου, έστειλε το δούλο του να πει στους καλεσμένους: “ελάτε, όλα είναι πια έτοιμα”. ¹⁸Τότε άρχισαν, ο ένας μετά τον άλλο, να βρίσκουν δικαιολογίες: Ο πρώτος του είπε: “έχω αγοράσει ένα χωράφι και πρέπει να πάω να το δω· σε παρακαλώ, θεώρησέ με δικαιολογημένον”. ¹⁹Άλλος του είπε: “έχω αγοράσει πέντε ζευγάρια βόδια και πάω να τα δοκιμάσω· σε παρακαλώ, δικαιολόγησέ με”. ²⁰Κι ένας άλλος του είπε: “είμαι νιόπαντρος και γι' αυτό δεν μπορώ να έρθω”. ²¹Γύρισε ο δούλος εκείνος και τα είπε αυτά στον κύριό του. Τότε ο οικοδεσπότης οργισμένος είπε στο δούλο του: “πήγαινε γρήγορα στις πλατείες και στους δρόμους της πόλης και φέρε μέσα τους φτωχούς, τους ανάπηρους, τους κουτσούς και τους τυφλούς”. ²²Όταν γύρισε ο δούλος τού είπε: “κύριε, αυτό που πρόσταξες έγινε και υπάρχει ακόμη χώρος”. ²³Είπε πάλι ο κύριος στο δούλο: “πήγαινε έξω από την πόλη στους δρόμους και στα μονοπάτια κι ανάγκασέ τους να έρθουν, για να γεμίσει το σπίτι μου. ²⁴γιατί σας βεβαιώνω πως κανένας από κείνους που κάλεσα δε θα γευτεί το δείπνο μου”».

- «Πότε έρχεται η βασιλεία του Θεού;»:
  - «**Η βασιλεία του Θεού εντός ημών εστίν**» (Λκ, 17, 21)

Ο ερχομός της βασιλείας

²⁰Όταν ρωτήθηκε από τους Φαρισαίους ο Ιησούς πότε έρχεται η βασιλεία του Θεού, τούς απάντησε: «Η βασιλεία του Θεού δεν έρχεται με τρόπο φανερό σε όλους. ²¹Δε θα πούνε “να, εδώ είναι” ή “εκεί”, γιατί η βασιλεία του Θεού είναι κιάλας ανάμεσά σας».

- Η Βασιλεία του Θεού όχι μόνο ως όραμα, αλλά και ως πρόγευση μέσα στην ιστορία
- Η Βασιλεία του Θεού είναι ήδη παρούσα
- Ο κρυμμένος θησαυρός, το πανάκριβο μαργαριτάρι (Μτ 13, 44-45)

Η παραβολή για τον κρυμμένο θησαυρό

⁴⁴«Η βασιλεία των ουρανών μοιάζει επίσης με θησαυρό κρυμμένο στο χωράφι, που τον βρήκε ένας άνθρωπος και τον έκρυψε, κι όλος χαρά πάει και πουλάει όλα όσα έχει κι αγοράζει εκείνο το χωράφι».

Η παραβολή για το πανάκριβο μαργαριτάρι

⁴⁵«Η βασιλεία των ουρανών πάλι μοιάζει μ' έναν έμπορο, που ζητούσε να βρει όμορφα μαργαριτάρια. ⁴⁶Κι όταν βρήκε ένα πανάκριβο μαργαριτάρι, πήγε και πούλησε όλα όσα είχε και το αγόρασε».